

BÖLCSÖDEI ÉS ÓVODAI ELLÁTÁS

Jegyzet

I. A bölcsődei ellátás

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely alaptevékenysége keretében napközbeni ellátást nyújt a gyermekek számára. A legfontosabb feladata, hogy az életkori sajátosságokat figyelembe véve gondoskodjon a három éven aluli gyermekek gondozásáról és neveléséről, valamint elősegítse testi-szellemi fejlődésüket. A bölcsőde vállalhatja a 6 éven aluli fogyatékos gyermekek korai fejlesztését, gondozását, fejlesztő felkészítését is.

Mikortól meddig járhat a gyermek bölcsődébe?

A szülő vagy a törvényes képviselő a gyermek húszhetes korától a harmadik életévének a betöltéséig kérheti a gyermeke felvételét a bölcsődébe. Legkésőbb annak az évnek december 31-ig kérheti, amely évben a gyermek a harmadik életévét betöltötte. Fogyatékos gyermek esetében a felvételét annak az évnek az utolsó napjáig lehet kérni, amikor a gyermek az ötödik életévét betölti.

Felvétel a bölcsődébe

A bölcsődei ellátás igénybe vétele önkéntes, de a gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülőtől kívül kezdeményezheti a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos, a háziorvos, a szociális, illetve a családgondozó, a gyermekjóléti szolgálat és a gyámhatóság is. A szülő hozzájárulása azonban ezekben az esetekben is szükséges az ellátás igénybevételéhez.

A felvételi kérelemhez csatolni kell a házi gyermekorvos vagy a háziorvos igazolását arról, hogy a gyermek egészségi állapota alapján alkalmas a bölcsődei gondozásra, mert ha valamilyen fertőző betegségben szenved a gyermek, nem járhat bölcsődébe.

Amennyiben a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról szóló önkormányzati rendelet másképp nem rendelkezik a bölcsődei felvételi kérelmet és az igazolást az intézmény vezetőjéhez kell benyújtani. A bölcsődei elhelyezéssel kapcsolatos eljárás és az eljáráshoz szükséges iratok beszerzése illetékmentes.

A bölcsődék alapvető feladatai és típusai

A bölcsődei ellátás keretében a gondozás-nevelés feltételeit, valamint az étkeztetést a gyermek életkorának és egészségügyi állapotának megfelelően kell biztosítani.

A bölcsődék a feladataik jellegétől függően lehetnek

- napos és
- úgynevezett hetes (ötnapos) bölcsődék.

A napi nyilvántartási időt mindig a fenntartó önkormányzat határozza meg, de az alapfeladatként nyújtott ellátás esetén a gyermek napi gondozási ideje a tizenkét órát nem haladhatja meg. A hetes bölcsődébe csak azokat a gyermekeket lehet felvenni, akiknek az otthonában - a család szociális helyzete, illetve az otthoni körülmények miatt - hét közben nem biztosítható az egészséges testi vagy szellemi fejlődése. A hetes bölcsődékben hetenként legalább 120 órában, bentlakásos formában biztosítják az elhelyezést. Ezt az ellátási formát azonban csak addig lehet igénybe venni, amíg az elhelyezésre okot adó körülmények fennállnak .

A fogyatékos gyermek rehabilitációs céllal a korai fejlesztés feltételeivel rendelkező bölcsődébe abban az esetben vehető fel és ott akkor gondozható, ha

1. a Köznevelési törvény szerinti szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményében erre javaslatot tesz, és
2. a bölcsődei gondozás során nem veszélyezteti sem maga, sem társai testi épségét.

A fogyatékos gyermekek elhelyezhetők speciális bölcsődei csoportba vagy akár az egészséges gyermekekkel egy csoportban is.

A bölcsődék külön szolgáltatásai

Amennyiben a bölcsőde alapfeladatát nem veszélyezteti, térítési díj ellenében külön szolgáltatásokat is biztosíthat. A szolgáltatásokért kérhető térítési díj azonban nem haladhatja meg az önköltséget.

Ilyen szolgáltatás lehet

1. a játszócsoport,
2. az időszakos gyermekfelügyelet,
3. a gyermekhotel és
4. egyéb a gyermeknevelést segítő szolgáltatások (például: gyermeknevelési tanácsadás, játék- és eszközkölcsonzés).

A külön szolgáltatások a gyermek hat éves koráig vehetők igénybe.

A játszócsoportban a gyermek és a szülő közös játéklehetőségét lehet megteremteni, valamint szakképzett gondozónő segítségével a - bölcsődébe nem járó - gyermek felügyeletét lehet biztosítani. Az időszakos gyermekfelügyelet szintén a bölcsődébe nem járó gyerekek ellátását szolgálja a szülő által igényelt alkalommal és időtartamban. Ez az ellátás biztosítható kifejezetten erre a célra létrehozott játszócsoportban vagy a normál bölcsődei csoportban is, ha ott üres férőhely található. A 24 órás folyamatos ellátást biztosító gyermekhotelben pedig azok helyezhetők el, akikről a szülei elfoglaltságuk miatt átmenetileg nem tudnak gondoskodni. Az ellátást hétvégén és ünnepnapokon is igénybe lehet venni, de annak időtartama egy alkalommal a tizenöt napot nem haladhatja meg .

A bölcsődei ellátás megszűnése, megszüntetése

A bölcsődei ellátást a gyermek három éves koráig lehet igénybe venni, ezért az ellátás megszűnik a bölcsődei nevelési év végén, azaz augusztus 31-én, ha a gyermek a harmadik életévét már betöltötte. Előfordulhat, hogy a bölcsőde orvosa a harmadik életév betöltését követően még nem javasolja az óvodai jelentkezést, mert a gyermek a testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre. Ebben az esetben a gyermek a negyedik életév betöltését követő augusztus 31-ig járhat a bölcsődébe. Az a gondozásban részesülő fogyatékos gyermek, aki valószínűleg képzési kötelezettséget fog teljesíteni a későbbiek során hat éves koráig jogosult a bölcsődei ellátásra. A bölcsődei ellátásra jogosult gyermek elhelyezését abban az esetben is meg kell szüntetni, ha a bölcsőde orvosának véleménye alapján a gyermek egészségi állapota miatt nem gondozható bölcsődében vagy olyan magatartászavarban szenved, ami már veszélyezteti a többi gyermek fejlődését .

II. Az óvodai ellátás

Az óvodai ellátás biztosítása

Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik az óvodába a gyermek a harmadik életévének betöltése után vehető fel. A felvételtől, átvételtől az óvoda vezetője dönt. Az óvoda köteles felvenni, átvenni azt a gyermeket, aki köteles óvodába járni, ha lakóhelye, tartózkodási helye az óvoda körzetében található. A kötelező felvételt biztosító óvoda - ha a gyermek betöltötte a harmadik életévét - nem tagadhatja meg a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, illetve annak a gyermeknek a felvételét, aki jogosult a napközbeni ellátásra, vagy felvételét a gyámhatóság kezdeményezte.

Az óvodai ellátás biztosítása elsősorban a települési önkormányzatok (községi, városi, fővárosi kerületi önkormányzatok, megyei jogú városi önkormányzatok) kötelező feladata. A megyei önkormányzatoknak és a fővárosi önkormányzatnak azoknak a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, tanulóknak az óvodai, iskolai, kollégiumi ellátásáról kell gondoskodniuk, akik a többi gyermekkel, tanulóval nem foglalkoztathatók együtt.

Óvodai foglalkozások

Az óvodai felvételt követően az óvodavezető - a szülők és az óvodapedagógusok véleményét figyelembe véve - dönt a gyerekek csoportba történő beosztásáról.

Az óvodai ellátás a gyermekek neveléséhez szükséges teljes óvodai napot magába foglaló foglalkozások keretében zajlik. A foglalkozások során a gyermeknek joga van a biztonságos és egészséges környezethez, valamint ahhoz, hogy az óvodában eltöltött időt az életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő pihenőidő, szabadidő, testmozgás, továbbá étkezési lehetőségek biztosításával szervezzék meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekeket is felvehetik az óvodába. Részükre különleges gondozást kell biztosítani, ami történhet külön e célra létrehozott csoportban vagy a többi gyerekkel közös csoportban is. A nemzeti-etnikai kisebbségek tagjainak biztosítani kell, hogy választásuk szerint gyermekeik anyanyelvükön, vagy anyanyelvükön és magyarul, vagy kizárólag magyarul részesüljenek az óvodai ellátásban. A szülők igényei szerint az óvodákban az egyházi jogi személy által szervezett fakultatív hit és vallásoktatást is lehetővé kell tenni. A hit és vallásoktatás az óvodai foglalkozásoktól elkülönítve, az óvodai életrendet figyelembe véve is megszervezhető.

Meddig tartanak nyitva az óvodák?

Az óvodai ellátáshoz igénybe vehető heti időkeret ötven óra, de ezt indokolt esetben meg kell növelni, ha a gyerekek napközbeni ellátása érdekében erre szükség van. A heti nyitvatartási időt, a nyári zárva tartást és a nevelés nélküli napokat az intézményt fenntartó önkormányzat határozza meg. Ugyancsak a közoktatási intézményt fenntartó helyi önkormányzat határozza meg és teszi közzé az óvodák működési (felvételi) körzetét.

A nyári szünetről február 15-ig, az év közbeni szünetekről a zárva tartást megelőző hetedik napig kell értesíteni a szülőket.

Kell fizetni az óvodai ellátásért?

Az óvodai ellátások közül ingyenesen lehet igénybe venni az óvodai foglalkozásokat, szükség esetén a logopédiai, dyslexia-megelőző foglalkozásokat, és a sajátos nevelési igényű gyermekeknek szervezett napi két órás felzárkóztató programokat. Nem kell térítési díjat fizetni a rendszeres egészségügyi felügyeletért, valamint a szolgáltatások igénybevételekor az óvoda létesítményeinek és eszközeinek használatáért sem. Nem vonatkozik ez a szabály a nem helyi önkormányzat, illetve nem állami szerv által fenntartott óvodákra, ahol az elhelyezésen kívül egyéb címen is díjat kérhetnek.

A gyermekek napközbeni ellátását biztosító helyi önkormányzat, illetve állami szerv által fenntartott óvoda az alapellátásként nyújtott szolgáltatások közül csak a gyermekétkeztetés igénybevételeért kérhet térítési díjat. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után az intézményi étkezési térítési díj 100 %-át kedvezményként kell biztosítani.

Az óvodai ellátás megszűnése

A gyermek óvodai ellátása megszűnhet, ha:

1. a szülők felszólításra sem teljesítették a fizetési kötelezettségüket (a szülő eredménytelen felszólítását és a gyermek szociális helyzetének vizsgálatát követően az óvodavezető szüntetheti meg);
2. a szülők kétszeri, következményekre történő figyelmeztetése ellenére a gyermek 10 napnál többet hiányzott igazolatlanul;

3. a gyermek óvodai ellátása öt éves koráig nem kötelező, ezért a szülő - ezen életkor előtt - írásban bármikor bejelentheti, hogy gyermeke kimarad az óvodából;
4. a gyereket egy másik óvodába átvették, illetve ha az intézmény jogutód nélkül megszűnik (a jogutód nélküli megszűnés esetén a fenntartó önkormányzatnak meg kell jelölnie azt a másik óvodát, amelybe kérhetik a szülők a gyermekeik felvételét, ebben az intézményben a felvételi kérelmet csak helyhiány miatt lehet elutasítani);
5. a gyermeket felvették az iskolába;
6. a gyermeket nem vették fel az iskolába, annak a nevelési évnél az utolsó napján, amelyben a nyolcadik életévét betölti.

Amennyiben

1. a gyermeket a gyámhatóság intézkedésére vették fel az óvodába, vagy
2. a gyermek hátrányos helyzetű, illetve
3. ha a gyermek óvodai nevelése kötelező

nem szűnhet meg az óvodai elhelyezés.

Ha a gyermek egy nevelési évben 7 napnál többet hiányzik igazolatlanul, az óvoda vezetője értesíti erről a gyermek lakóhelye szerint illetékes jegyzőt.

Mikor lehet halasztani? (Tanköteles korú gyermek további óvodai nevelése)

Az óvoda javasolhatja, hogy a tanköteles kort elért gyermek továbbra is óvodai nevelésben részesüljön. (Ezt a szülő is kérheti!) Ha a gyermeket emiatt nem vették fel az iskolába, legkésőbb annak a nevelési évnél az utolsó napján (augusztus 31-én) szűnik meg az óvodai elhelyezése, amikor a nyolcadik életévét betöltötte.

Az óvoda igazolása a gyermek iskolaérettségéről

A nevelési év végével (augusztus 31-ével) szűnik meg a gyermek óvodai ellátása, ha a gyermeket felveszik az iskolába. Az óvodának a tanköteles életkorba lépett gyermekkel kapcsolatban igazolnia kell, hogy a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget elérte. Ha az óvoda nem tudja ezt biztonságosan megállapítani, javasolhatja, hogy

1. a gyermek további óvodai nevelésben vegyen részt,
2. a gyermek - annak megállapítása céljából, hogy szükséges-e a gyermek sajátos iskolai nevelésben és oktatásban való részvétele, illetve elérte-e az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget - szakértői és rehabilitációs bizottsági vizsgálaton vegyen részt,
3. a gyermeket az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésének megállapítása céljából a szülő vigye el a nevelési tanácsadóba .

Ki dönt a tankötelezettség megkezdéséről?

A tanköteles életkort elért gyermek esetében a tankötelezettség kezdetéről az iskolaigazgató dönt

1. az óvoda véleménye alapján; illetőleg
2. ha a gyermek nem járt óvodába, vagy az óvoda kezdeményezi a nevelési tanácsadó véleménye alapján;

a sajátos nevelési igényű gyermek esetén a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság vagy az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet végző szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján.

Az általános iskolai beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, továbbá az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást.

III. A házi gyermekfelügyelet

A házi gyermekfelügyelet során a gondozó a - gyermek életkorának, egészségi állapotának megfelelő - gondozást és a felügyeletet a szülő (vagy a törvényes képviselő) otthonában biztosítja. Az alapellátás keretében gyermekek napközbeni ellátásaként házi gyermekfelügyelet a gyermek 20 hetes korától az általános iskolai tanulmányokat folytató, tanköteles korú gyermek ellátásában akadályozott szülő kérelmére nyújtható .

A házi gyermekfelügyelet igénybevétele

Ezt az ellátási formát a szülő kérelmére akkor lehet igénybe venni, ha

1. a gyermek fogyatékosága vagy súlyos betegsége miatt egyéb napközbeni ellátást nem tud igénybe venni,
2. a gyermeket nappali intézményben helyezték el, de a nappali intézmény nyitvatartási idején túl felügyelet nélkül marad,
3. a gyermek napközbeni ellátásban részesül, de átmeneti kóros állapota miatt hosszabb ideig otthoni gondozásra szorul.

Különösen indokolt lehet a gyermek napközbeni ellátásának e formája, ha az egyedülálló szülő váltott műszakban jár dolgozni, vagy átmenetileg akadályozva van a gyermeknevelésben, illetve ha erre ikergyermekek gondozása, nevelése érdekében van szükség .

A házi gyermekfelügyelet keretében segítséget kell nyújtani az iskolai tanulmányok folytatásához is, amennyiben a gyermek tanulmányait fogyatékosága vagy súlyos betegsége miatt magántanulóként folytatja.

Az ellátást végezheti hivatásos és társadalmi gondozó is, akiknek a családi napközit biztosító személyekre előírt feltételeknek kell megfelelniük. A gondozói tevékenység, illetve az ellátás időtartama mindig a szülő munkarendjéhez igazodik, és ezen idő alatt a gondozó csak a gyermek gondozására vehető igénybe .

A házi gyermekfelügyelet térítési díja

A gyermekek napközbeni ellátásért - a gyermekétkeztetést kivéve - nem kell térítési díjat fizetni, de a házi gyermekfelügyelet esetén a gondozót óradíj illeti meg, amely a gondozási napló alapján számítandó. Az óradíj megállapításakor az ellátásra fordított időnek minősül a lakásban töltött időn kívül a gyermekkel egyéb helyen eltöltött, illetve a gyerek érdekében végzett tevékenységre fordított idő is. Ha egy családban több gyermekre is házi gyermekfelügyelet keretében vigyáznak, akkor a második és minden további gyermek után fizetendő térítési díj az első gyermek után fizetendő térítési díj 25 százaléka. Az ellátásért fizetendő személyi térítési díj (óradíj) azonban - függetlenül az ellátásban részesülő gyermekek számától - nem haladhatja meg a szülő rendszeres havi jövedelmének a 15 százalékát, valamint ha étkeztetést is biztosítanak az ellátás során a rendszeres havi jövedelmének a 20 százalékát.

(forrás: Magyarország.hu)